

STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Vejledning om godkendelse til og drift af kostafdeling på erhvervsuddannelserne

Børne- og Undervisningsministeriet

Indhold

Vejledning om godkendelse til og drift af kostafdeling på erhvervsuddannelserne	1
1. Hvad er en kostafdeling	5
2. Retsregler	5
3. Godkendelse af kostafdeling	5
Flere kostafdelinger og fastsættelse af kostkapacitet	6
4. Ansøgning om godkendelse til at oprette en kostafdeling	6
5. Kriterier for godkendelse af kostafdeling	7
6. Tilskud fra staten	7
Særligt om tilskud for elever fra Færøerne og Grønland	7
Grundtilskud	7
Taxametertilskud (aktivitetsafhængige tilskud)	8
Særlige tillæg	8
Egenbetaling fra elever/lærlinge	8
7. Krav til indkvartering	8
8. Indkvartering af elever/lærlinge fra Færøerne og Grønland	9
9. Ansvar over for styrelsen	9
10. Udlægning af kostafdeling/samarbejdsaftaler	9
11. Optagelsesregler	10
Optagelse på kostafdeling under skoleperioder	10
Optagelse på kostafdeling under skoleoplæring	11
Optagelse på kostafdeling under oplæringsperioder	11
Hjemmel	11
12. Betalingsregler vedr. kost og logi for eleverne	12
Egenbetaling under skoleperioder	12
Særligt om egenbetaling efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed	12

Undtaget fra betaling	12
Betaling under skoleoplæring	13
Hjemmel	13
13. Befordringstilskud	13
14. Klageregler	13
Hjemmel	13
15. Links til mere information og kontakt	14
Kontaktpersoner	14

1. Hvad er en kostafdeling

En kostafdeling er et bofællesskab på en erhvervsskole, hvor elever/lærlinge under et erhvervsuddannelsesforløb kan bo sammen med andre elever/lærlinge. En kostafdeling er med til at skabe sammenhold og socialt liv mellem eleverne/lærlingene og er en god ramme for et godt studiemiljø under uddannelse.

Alle erhvervsskoler har mulighed for at tilbyde deres elever/lærlinge at bo på en kostafdeling, evt. på en anden skoles kostafdeling, hvis skolen ikke selv har en kostafdeling

2. Retsregler

Regelgrundlaget for kostafdelinger er:

- Lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse (§ 18 og § 38)
- Lov om erhvervsuddannelser (§ 49, stk. 3)
- Bekendtgørelse om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

3. Godkendelse af kostafdeling

Det er en betingelse for at oprette og drive en kostafdeling med statstilskud, at dette forinden er godkendt af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Dette sker på baggrund af en ansøgning herom.

Det er erhvervsskoler (institutioner godkendt til erhvervsrettet uddannelse) og andre selvejende institutioner, der kan ansøge om at blive godkendt til en kostafdeling med tilskud. Det er en tilskudsbetingelse, at kostafdelingen er bolig for deltagere i tilskudsberettigede uddannelser.

Hjemlen til at godkende en kostafdeling med tilskud fra staten findes i § 18 i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse:

”§ 18. Undervisningsministeren kan yde tilskud til kostafdelinger, hvis disse

1) drives af en institution godkendt efter loven eller af en anden selvejende institution og

2) er bolig for deltagere i tilskudsberettigede uddannelser.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi.

Stk. 3. Tilskud efter stk. 1 udgøres af taxametertilskud, der ydes ud fra den enkelte kostafdelings antal kostårselever og en takst pr. kostårselev. Taksterne pr. kostårselev fastsættes på de årlige finanslove for forskellige grupper af deltagere i uddannelse. Deltagere, der betaler fuld pris for benyttelse af kostafdelingen i henhold til regler fastsat efter stk. 2, indgår ikke i tilskudsberegningen. Der kan derudover ydes grundtilskud, der fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter regler om opgørelse af kostårselever for forskellige grupper af deltagere efter stk. 3."

Flere kostafdelinger og fastsættelse af kostkapacitet

En godkendelse kan som udgangspunkt benyttes til, at skolen/institutionen driver flere kostafdelinger inden for sit geografiske dækningsområde. Der ydes dog kun ét grundtilskud til en skole/institution, som er godkendt til kostafdeling.

En godkendelse kan også som udgangspunkt benyttes til at øge kapaciteten, fx ved etablering af ny afdeling på en ny lokalitet. Det er derfor normalt den enkelte skole/institution, som er godkendt til kostafdeling, der selv fastlægger en hensigtsmæssig og økonomisk forsvarlig kostkapacitet. Skolens/institutionens beslutninger herom er omfattet af styrelsens tilsyn.

Styrelsen kan i konkrete tilfælde fastlægge begrænsninger med henblik på at undgå overkapacitet i bestemte dele af landet eller i hele landet, bl.a. for at sikre overholdelse af den centrale økonomiske ramme til tilskud til kostafdelinger eller af hensyn til en eller flere skolers økonomi. Sådanne begrænsninger kan fastsættes samtidigt med en godkendelse eller efterfølgende – alt afhængig af behovet.

4. Ansøgning om godkendelse til at oprette en kostafdeling

Hvis en skole/institution vil opnå en godkendelse til at oprette og drive en (eller flere) kostafdeling(er) med tilskud, skal skolen/institutionen sende en begrundet ansøgning herom til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

En sådan ansøgning vil blive vurderet konkret og ud fra en helhedsvurdering af relevante forhold, herunder forhold som skolen lægger vægt på i sin ansøgning.

Der vil endvidere blive foretaget en vurdering af, om statens udgifter til forventede tilskud til kosttilbud ved den ansøgte godkendelse vil kunne rummes inden for den centrale, økonomiske ramme.

5. Kriterier for godkendelse af kostafdeling

Der er ikke i loven eller bekendtgørelsen fastlagt bestemte kriterier for, hvilke forhold skolen skal opfylde for at blive godkendt til at drive kostafdeling med statstilskud. STUK har i de seneste vurderinger af ansøgninger om kostafdeling og dermed i sin hidtidige praksis lagt vægt på følgende:

- Aktivitetsprognose – er der elevgrundlag for godkendelse?
- Forventet belægningsprocent – er der basis for at udbetale tilskud?
- Faciliteter – kan skolen tilbyde rimelige indkvarteringsmuligheder for eleverne/lærlingene?
- Om skolen er eneudbyder af en eller flere uddannelser – er der et særligt behov for at oprette en kostafdeling netop, hvor det ønskes?
- Vurderes den eksisterende kapacitet generelt til at være tilstrækkelig – set ud fra mængden af eksisterende kostafdelinger?
- Den centrale, økonomiske ramme – findes der midler til en godkendelse med statsligt tilskud?
- Derudover kan andre konkrete og relevante forhold tillægges vægt ved vurderingen af, om en skole skal godkendes til at drive kostafdeling.

6. Tilskud fra staten

Når institutionen er godkendt til at have en kostafdeling, vil den modtage et grundtilskud til kostafdelingen og en række taxametertilskud (aktivitetsafhængige tilskud).

Særligt om tilskud for elever fra Færøerne og Grønland

Elever og lærlinges ophold i ferier og på helligdage udløser tilskud. Retningslinjerne for indberetning af aktivitet fremgår af "[Instruks for tilskud til institutioner for erhvervsrettet uddannelse \(pdf\)](#)".

Skolerne skal kontrollere, om eleverne/lærlingene er omfattet af ordningen ved at bede eleverne om at oplyse, om de har adresse på Færøerne eller i Grønland.

Grundtilskud

På finansloven for 2023 (§ 20.38.02.20) udgør grundtilskuddet til kostafdelinger ved erhvervsrettede institutioner 423.540 kr.

Taxametertilskud (aktivitetsafhængige tilskud)

Til kostafdelinger ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse ydes i 2023 fællesudgiftstaxametertilskud på 13.210 kr. pr. årselev, tilskud til kost og logi på 9.690 kr. pr. årselev og bygningstaxametertilskud på 16.650 kr. pr. årselev. Bygningstaxametertilskuddet til kostafdelinger tilknyttet en landbrugsskole justeres med en regionaliseringsfaktor på 0,844.

Alle aktivitetsafhængige tilskud kan findes på finansloven for 2023 under § 20.38.21. Tilskud ydes efter retningslinjerne herfor i IEU-instruksen. [Læs IEU-instruksen \(uvm.dk\)](#).

Særlige tillæg

For elever/lærlinge under 18 år uden en uddannelsesaftale og for elever/lærlinge med forsørgerforpligtelse over for børn yder staten et tillæg pr. årselev svarende til egenbetalingen, svarende til 23.460 kr. pr. årselev i 2023.

Egenbetaling fra elever/lærlinge

Skolen/institutionen kan opkræve egenbetaling for elever/lærlinge, som ikke er omfattet af ovenstående tillæg.

For elever/lærlinge under 18 år med en uddannelsesaftale og elever/lærlinge over 18 år, som er tilknyttet en erhvervsuddannelse, kan institutionen pr. 17 maj 2023 maksimalt opkræve en egenbetaling på 587 kr. pr. uge (svarende til 23.460 kr. pr. årselev).

Pr. 17. maj 2023 kan skolen maksimalt opkræve samme ugentlige sats for egenbetaling for landbrugselevs ophold på kostafdelinger som for elever/-lærlinges ophold ved de øvrige erhvervsrettede uddannelser. Satsen reguleres hvert år på finansloven for alle elev- og lærlingegrupper.

De til enhver tid gældende takster findes på finansloven for det relevante år under § 20.38.21 eller i ministeriets takstkatalog, som findes på www.uvm.dk:

[Læs takskataloget \(uvm.dk\)](#).

[Læs om tilskuddene til erhvervsuddannelserne \(uvm.dk\)](#).

7. Krav til indkvartering

Det er en betingelse for tilskud, at der er forsvarlige forhold for eleverne/lærlingene, herunder forsvarligt opsyn, nattevagt, ordnede beboelsesforhold, adgang til privat bolig, toilet, og bad, servering af mad m.v.

Skolen/institutionen kan for kostafdelingen fastsætte regler for opholdet på kostafdelingen. [Læs Bekendtgørelse om elevråd \(Retsinformation.dk\)](#).

8. Indkvartering af elever/lærlinge fra Færøerne og Grønland

Det er en tilskudsbetingelse, at elever og lærlinge med adresse på Færøerne og i Grønland kan bo på kostafdeling i ferier og på helligdage bortset fra sommerferie i løbet af skoleåret. Det indebærer, at kostafdelinger, som har eleverne, for at være berettiget til tilskud, skal holde åbent for dem i de pågældende perioder, hvis eleverne har behov for at blive på kostafdelingen. Derudover opfordres kostafdelingerne til at give mulighed for overnatning i weekender efter behov. Kostafdelingerne skal opfylde de samme krav til indkvartering, som gælder for kostophold på hverdage, jf. afsnit "7. Krav til indkvartering".

9. Ansvar over for styrelsen

Det er bestyrelsen for den godkendte skole/institution, som over for styrelsen har ansvaret for driften af sin eller sine kostafdelinger. Styrelsen kan fratage skolen/institutionen godkendelsen til kostafdeling, hvis skolen/institutionen ikke overholder de vilkår herfor, som styrelsen har fastsat.

10. Udlægning af kostafdeling/samarbejdsaftaler

En godkendelse giver normalt også mulighed for at indgå en samarbejdsaftale om hel eller delvis udlægning til en skole/institution uden en godkendelse af adgangen til med tilskud at oprette og drive kostafdelinger.

Det er en betingelse herfor, at en sådan aftalefastlægger alle nødvendige vilkår om de forhold, som er relevante for indgåelsen af en gensidig forpligtende aftale om, at den udførende skole driver kostafdelingen på den godkendte skoles vegne, herunder skal det fremgå, at det pædagogiske, økonomiske og juridiske ansvar fortsat påhviler den godkendte skole. Aftalen skal derfor også sikre, at den godkendte skole/institution har de fornødne beføjelser over for den udførende skole for at kunne føre det nødvendige tilsyn og leve op til sit ansvar over for styrelsen.

Alle offentlige tilskud udbetales til den godkendte skole, som også skal indrapportere eleverne på kostafdelingen og sørge for økonomisk afregning i øvrigt med den skole, som kostafdelingen er udlagt til.

11. Optagelsesregler

De nærmere regler om optagelse, betaling og klagemuligheder m.v. findes i bekendtgørelse om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse med senere ændringer, som findes på www.retsinformation.dk:
[Læs Bekendtgørelse om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse \(retsinformation.dk\)](#).

Optagelse på kostafdeling under skoleperioder

1. Som første prioritet optager skolen/institutionen de elever/lærlinge, som modtager undervisning i henhold til lov om erhvervsuddannelser, og hvis bopæl ligger mere end 3 kvarters transporttid fra det uddannelsessted, hvor eleven/lærlingen er optaget. Afstandskravet til elevens/lærlingens bopæl skal opretholdes under hele opholdet på kostafdelingen.
1. Det er et krav, at uddannelsen ikke udføres på et uddannelsessted inden for den nævnte afstand fra elevens/lærlingens bopæl.
2. Skolen/institutionen optager dernæst de elever, som kunne have søgt optagelse på et uddannelsessted med den ønskede undervisning inden for den nævnte transporttid fra elevens bopæl.
3. Herudover kan skolen/institutionen optage en elev/lærling, som ikke opfylder afstandsbetingelserne, men som er frafaldstruet på grund af faglige eller personlige problemer, hvis skolen/institutionen vurderer, at opholdet væsentligt vil forbedre elevens/lærlingens muligheder for at gennemføre sin uddannelse i forening med en særlig indsats over for eleven/lærlingen.
4. Skolen/institutionen skal endvidere optage en elev/lærling under skoleophold på landbrugsuddannelsen, hvis eleven modtager undervisning efter reglerne fastsat i henhold til lov om erhvervsuddannelse.
5. Skolen/institutionen kan endvidere optage deltagere i arbejdsmarkedsuddannelse eller enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse. Det er en betingelse, at deltageren opfylder betingelserne i § 21 i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. Det er endvidere en betingelse, og at deltageren har mere end 120 km i transport mellem bopæl og uddannelsessted og retur, eller at skolen/institutionen i øvrigt af tidsmæssige eller andre grunde mener, at det er rimeligt, at de indkvarteres uden for deres bopæl.

6. Endelig kan skolen/institutionen optage deltagere i uddannelse udbudt af institutioner for erhvervsrettet uddannelse, som ikke opfylder nogen af de nævnte betingelser, hvis pladsforholdene tillader det.

Optagelse på kostafdeling under skoleoplæring

Skolen/institutionen kan under en elevs/lærlings skoleoplæringsforløb opretholde optagelsen af eleven/lærling, når eleven/lærlingen i forbindelse med skoleundervisning i henhold til lov om erhvervsuddannelser har været optaget på en kostafdeling efter reglerne herom. Det er dog en betingelse, at eleven/lærlingen fortsat opfylder de øvrige betingelser for optagelse.

Hvis pladsforholdene tillader det, kan skolen/institutionen optage elever/lærlinge, som er i skoleoplæring, og som ikke opfylder betingelserne for optagelse, herunder afstandskriteriet på minimum 3 kvarters transporttid fra elevens/lærlingens bopæl. Det gælder, selvom eleven/lærlingen ikke er frafaldstruet. Afstandskravet er tre kvarter frem til og med 2029.

Skolen kan endelig optage en elev/lærling, som er i skoleoplæring, og som ikke har været optaget på kostafdeling under forudgående skoleundervisning, eller som ikke opfylder afstandskriteriet på minimum 3 kvarters transporttid fra elevens/lærlingens bopæl. Det er dog en betingelse, at det ikke er muligt for skolen/institutionen tidsmæssigt at rykke 1. skoleperiode i hovedforløbet frem. Det er endvidere en betingelse, at skolen/institutionen vurderer, at opholdet væsentligt vil forbedre elevens/lærlingens mulighed for at gennemføre sin uddannelse i forening med en særlig indsats over for eleven/lærlingen.

Optagelse på kostafdeling under oplæringsperioder

Skolen/institution kan under en elevs/lærlings oplæring optage eleven/lærlingen, hvis eleven/lærlingen i henhold til lov om erhvervsuddannelser indgår eller har indgået en uddannelsesaftale med en virksomhed, der ligger mere end 3 kvarters transporttid fra elevens/lærlingens bopæl.

Hjemmel

Reglerne om optagelse står i §§ 2-8 i bekendtgørelse om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Det er skolen, der træffer beslutning om optagelse på kostafdelingen af deltagere i erhvervsuddannelse efter reglerne herom.

12. Betalingsregler vedr. kost og logi for eleverne

Alle takster for 2021 fremgår under pkt. 6, hvor der også findes link til det gældende takstkatalog.

Egenbetaling under skoleperioder

Skolen/institutionen skal fastsætte den ugentlige betaling for kost og logi, som skal betales til skolen/institutionen af elever/lærlinge på erhvervsuddannelserne, som opfylder afstandskriteriet på 3 kvarters transporttid til nærmeste uddannelsessted fra elevens/lærlingens bopæl, og elever/lærlinge, som er frafaldstruet pga. faglige eller personlige problemer. Elever/lærlinge på landbrugsuddannelsen er undtaget fra afstandskravet.

Beløbet må ikke overstige det maksimumbeløb pr. uge, der fastsættes i de årlige finanslove. Undtaget fra betaling er elever/lærlinge, som fritages for betaling efter reglerne nedenfor.

Særligt om egenbetaling efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed

I visse tilfælde skal skolen/institutionen fastsætte elevens/lærlingens egenbetaling efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed. Det gælder følgende elever/lærlinge:

1. Eleven/lærlingen kunne have søgt optagelse på uddannelsen på et uddannelsessted, der ligger mindre end 3 kvarters transporttid fra elevens/lærlingens bopæl, og eleven/lærlingen er ikke frafaldstruet.
2. Udenlandske elever/lærlinge, der ikke er omfattet af § 19, stk. 2 og 3, i lov om erhvervsuddannelser, og som derfor ikke indgår i skolens beregning af tilskud.
3. Elever/lærlinge der er i oplæring.

Undtaget fra betaling

Elever/lærlinge,

- hvis bopæl ligger mere end 3 kvarters transporttid fra skolen, eller
- som ikke opfylder afstandskriteriet, men som er frafaldstruet pga. faglige eller personlige problemer, eller
- der er optaget til landbrugsuddannelsen efter lov om erhvervsuddannelser,

betaler ikke for opholdet på en kostafdeling, hvis de er forsørgere over for børn, eller hvis de er deltager i arbejdsmarkedsuddannelser eller på enkeltfag i medfør af § 6 i bekendtgørelse om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for

erhvervsrettet uddannelse.

Elever/lærlinge under 18 år uden uddannelsesaftale, der deltager i grundforløbet og det studiekompetencegivende år (eux 1.del), skal først betale i kvartalet efter, de er fyldt 18 år.

Betaling under skoleoplæring

De betalingsregler, der gælder for ophold på en kostafdeling i forbindelse med skoleundervisningen, gælder tilsvarende for ophold under skoleoplæring.

Hjemmel

Reglerne om betaling står i §§ 9-13 i bekendtgørelse om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

13. Befordringstilskud

Styrelsen refunderer de udgifter, som skolen/institutionen har afholdt efter reglerne herom til befordringstilskud til elever/lærling, som bor på en kostafdeling i henhold til lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

[Læs om reglerne i Bekendtgørelse om tilskud til visse befordringsudgifter for elever under erhvervsuddannelse \(retsinformation.dk\).](#)

[Se skema til befordringstilskud \(uvm.dk\).](#)

14. Klageregler

Klager over skolens/institutionens afgørelser om, hvorvidt en elev/lærling har forsørgelsespligt efter § 9 i bekendtgørelse om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse kan indbringes for styrelsen.

Klagen indgives til institutionen senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Hvis klagen ikke tages til følge af skolen, og klageren fastholder klagen, videresender skolen klagen til styrelsen ledsaget af skolens begrundede udtalelse.

Hjemmel

Reglerne om klageadgang står i § 15 i bekendtgørelse om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

15. Links til mere information og kontakt

[Læs i Uddannelsesguiden \(ug.dk\)](#)

[Læs om tilskud, tilskudsinstruks \(IEU-instruks\), befordringstilskud m.v. \(uvm.dk\)](#)

[Læs om lov om erhvervsuddannelser \(Retsinformation.dk\)](#)

[Læs om lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse \(Retsinformation.dk\)](#)

[Læs om bekendtgørelse om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse \(Retsinformation.dk\)](#)

Kontaktpersoner

Ansøgninger, godkendelser m.v.:

Center for Ungdomsuddannelser,

E-mail: udbud_ungdomsuddannelser@stukuvm.dk

Taxameter, grundtilskud og befordringstilskud m.v.:

Center for institutionsdrift og Koncernregnskab, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

E-mail: STUK.CIT@stukuvm.dk

